

รายงานการวิจัย

**สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกงาน:
กรณีศึกษาภาควิชาเทคโนโลยีเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์
(Problems and Development Roadmap for Clerkship Program:
Case Study of Department of Pharmaceutical Technology,
Faculty of Pharmaceutical Science)**

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากเงินรายได้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ประเภทการวิจัยสถาบัน
ปีงบประมาณ 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยรวบรวมเอกสารที่ใช้ในการดำเนินการฝึกงาน, รายงานการฝึกงานของนักศึกษาฯ, และรายงานการประชุมต่างๆของคณะเภสัชศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน และเชิงสำรวจ (exploratory research) โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาความแตกต่างของการฝึกงาน 2 รายวิชา คือการฝึกงานทั่วไป และการฝึกงานเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ที่เลือกเฉพาะทางเทคโนโลยีเภสัชกรรม ศึกษาผลของการฝึกงานทั้งข้อดีและข้อเสีย ทักษะคิของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน และหาแนวทางการฝึกปฏิบัติงานรูปแบบอื่นๆที่เหมาะสมเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ในรายงานการฝึกงานเฉพาะสาขาเทคโนโลยีเภสัชกรรม ปีการศึกษา 2550 ของนักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการฝึกงานเชิงวิชาชีพในแผนกเดียว ซึ่งมีข้อดีทำให้เกิดความชัดเจนในการฝึกงาน และการฝึกงานนั้นสามารถนำไปใช้ได้เลยเมื่อทำงานจริง อย่างไรก็ตามเนื่องจากความหลากหลายของเครื่องจักรที่ใช้ในแต่ละโรงงาน ยังทำให้ต้องปรับเปลี่ยนในการทำงานในอนาคตได้ เช่นเดียวกับการปรับเปลี่ยนจากห้องปฏิบัติการเมื่อไปฝึกงาน อย่างไรก็ตามการดำเนินการฝึกงานของภาควิชาฯ มีประเด็นจำนวนนักศึกษาจากสถาบันต่างๆที่ฝึกในเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดเนื้อหาการฝึกงานน้อย ไม่ได้ตามคาคมาของการฝึกงานเฉพาะวิชาชีพ ข้อมูลจากรายงานการประชุมคณะกรรมการการฝึกงาน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ประจำปีการศึกษา 2550 มีทั้งสิ้น 4 ครั้ง อภิปรายถึงการฝึกงาน การวางตัวของนักศึกษาในระหว่างการฝึกงานมากกว่าเนื้อหาการฝึกงานซึ่งจะเน้นการฝึกงานเชิงคลินิก

ในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแหล่งฝึกจำนวน 10 ท่าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าในยุคเทคโนโลยีปัจจุบันไม่จำเป็นต้องมีการฝึกงานแล้ว และพบว่าการฝึกงานเชิงวิชาชีพที่ดำเนินการอยู่น่าจะช่วยให้นักศึกษาสนใจเอาใจใส่ในการเรียนรู้เฉพาะวิชาชีพของนักศึกษามากกว่าการฝึกงานทั่วไป อย่างไรก็ตามถ้าดำเนินการการฝึกงานโดยมี 2 ระบบ นักศึกษาอาจจะไม่สนใจเอาใจใส่การฝึกงานทั้งสองระบบ ดังนั้นการฝึกงานควรมีระบบเดียวตามความสนใจของนักศึกษาผู้เลือกเรียน โดยนักศึกษาควรหาแหล่งฝึกเองได้ ทั้งนี้แหล่งฝึกอาจเป็นธุรกิจที่นักศึกษาสมัครเข้าทำงานเลย โดยแหล่งฝึกต้องมีสมบัติตามที่คณะกำหนด และระยะเวลาการฝึกงานขึ้นกับแหล่งฝึก โดยมีกำหนดส่งผลทันภายในระยะเวลาการแจ้งจบของนักศึกษา จะทำให้บรรยากาศของการฝึกงานมีลักษณะของการทำงานจริง กลุ่มตัวอย่างแหล่งฝึกเห็นด้วยกับการจัดการให้การฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของการทดลองงานของบริษัทที่รับฝึกงานได้เลย แต่นักศึกษาต้องผ่านการทดสอบสัมภาษณ์เช่นเดียวกับการสมัครงาน ก่อนเข้าฝึกงานในแหล่งฝึกนั้นๆ และเป็นข้อมูลที่แหล่งฝึกสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการจ้างงานต่อไป การฝึกงานที่เสมือนจริงอาจมีเรื่องการวิจัยพัฒนาไปด้วย ซึ่งนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยของนักศึกษา ทั้งนี้การทำงานวิจัยที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ของนักศึกษาเองนั้น นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการลงทุนในอนาคตได้ด้วย หรือเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งฝึกที่จะใช้ในการลงทุนต่อไปในอนาคต สำหรับการติดต่อในการดำเนินการฝึกงานนักศึกษาสาขา

เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันดำเนินการคืออยู่แล้ว โดยติดต่อในเวลาที่เหมาะสม และหากคณะให้การสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งแก่แหล่งฝึกในการดำเนินการจัดการ เช่น การทดสอบสมบัติของนักศึกษา ก็จะเป็นการร่วมมือทั้งสองฝ่าย

การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือกลุ่มอาจารย์จากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ที่เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติงานภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีการศึกษา 2549-50 กลุ่มอาจารย์แหล่งฝึกที่ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงาน และกลุ่มเจ้าหน้าที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการฝึกงาน พบว่ามีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกัน โดยสรุปคือนักศึกษาฝึกงานทั้งสองระบบมีความสนใจเอาใจใส่ในการฝึกงานเท่าเทียมกัน ไม่แตกต่างกัน จึงมีผลต่อนักศึกษาเท่าเทียมกัน สำหรับแนวทางการฝึกงานของนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดำเนินการอยู่แล้วมีความสมบูรณ์ดี และแต่ควรปรับปรุงให้ชัดเจนขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องมีการฝึกงานแล้วในยุคเทคโนโลยี ปัจจุบัน ปัญหาของการดำเนินการฝึกงานที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานเพื่อจัดการการฝึกงานคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่างๆ พบมากที่สุดคือ ปัญหาจำนวนแหล่งฝึกที่ไม่เพียงพอ ทำให้จำนวนนักศึกษาที่ฝึกงานในแหล่งฝึกแต่ละแห่งมีจำนวนมากเกินไป รวมทั้งกังวลเรื่องแนวทางการดำเนินการฝึกงานให้เป็นไปในทิศทางมาตรฐานเดียวกัน ส่วนปัญหาอื่น ได้แก่ ช่วงเวลาที่แหล่งฝึกต้องการ ตรงกับ โปรแกรมที่จัดให้ การติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึก รวมทั้งระยะเวลาที่ให้ฝึกงานไม่เพียงพอ ทำให้ไม่ครบตามจำนวนชั่วโมงฝึกงานที่ต้องการ คิดว่าไม่เป็นปัญหา สามารถจัดการแก้ไขปัญหาได้ แนวทางการปรับปรุงวิธีการฝึกงานสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเป็นการฝึกงานระบบเดียวตามความสนใจของนักศึกษาผู้เลือกเรียน แหล่งฝึกอาจเป็นธุรกิจที่นักศึกษาสมัครเข้าทำงานเลย โดยมีสมบัติตามที่คณะกำหนด ระยะเวลาการฝึกงานขึ้นกับแหล่งฝึก โดยมีกำหนดส่งผลทันภายในระยะเวลาการแจ้งจบของนักศึกษา ควรจัดการให้การฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของการทดลองงานของบริษัทที่รับฝึกงานได้ โดยนักศึกษาต้องผ่านการทดสอบสัมภาษณ์เช่นเดียวกับการสมัครงาน ก่อนเข้าฝึกงานในแหล่งฝึก และเป็นข้อมูลที่แหล่งฝึกสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการจ้างงานต่อไป วิธีการฝึกงานควรมีลักษณะและบรรยากาศของการทำงานจริง และการฝึกงานอาจเป็นการทำงานวิจัยที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ที่สามารถนำไปใช้ในการลงทุนในอนาคตได้

คำสำคัญ : แผนการฝึกงาน, ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเภสัชศาสตร์. การฝึกงานทั่วไป. การฝึกงานเชิงวิชาชีพ

ABSTRACT

This research is descriptive research, collecting the documents on training, trained students; reports, and faculty's meeting reports on training. It is also exploratory research, using questionnaires and interviewing. The objectives of this study were differentiated the two courses of training for Pharmaceutical Technology's students: general training and professional training. It also studied advantages and disadvantages, correspondent attitudes, and other ways of training.

In 2007 Pharmaceutical Technology-trained students' reports said that most students had professional training only in one department, which is good for clear training's purposes. The contents of training were applicable in true working. However, variety of machines in each factory found, the operation in each factory was differed. Like laboratory practice, like factory operation. Professional training faced the problem of numbers of trained students from different academic at the same time, lead to less contents in the training and unreached the prospect of professional training. The data from training committee 4 meeting reports, faculty of Pharmaceutical Sciences, Prince of Songkla University, in the year 2007, they discussed the training, the behavior in the training sites more than contents of training; especially clinical training.

The interview 10 samples of pharmacists made in the factory. They said training was unnecessary in this technology era. They also found that students, who did professional training, intended to learn more than ones who did general training. Moreover students, who did two systems of training, did not intend to do their training. Single system of training would be better. Selecting the training place by themselves. The training place might be business they made the application, with faculty's prospect regulations in the appropriate period and duration, fulfill with virtual working atmosphere. And send the grading in time of student's accomplished. The factory agreed with training managed as a part of company's job experiment. But students had to do company's interview the same as job application. And it would be company's worker-data in the future employment. Virtual training might be product development research, which were some of student's project. Commercial-effaceable research might be future investment. Lastly, Pharmaceutical Technology's management for training was well-done in appropriate timing.

Exploratory research with 4 questionnaires for 4 groups of samples: teachers from Faculty of Pharmaceutical Sciences, various universities. The students from department of Pharmaceutical Technology, Faculty of Pharmaceutical Sciences, for the year 2007-2008 were the second group. The third group was pharmacists in the factory, who taught and trained the students of department of Pharmaceutical

Technology, Faculty of Pharmaceutical Sciences. The last group was faculty's officers from various universities. All four groups thought the nearby ways. The student from two system of training did the same intention of training. The training trend of department of Pharmaceutical Technology, Faculty of Pharmaceutical Sciences was completely done, and need for some cleared improvements. The management's problems found by faculty's officers. Insufficient sites for training was the most trouble problems. The students were too much for individual training site was another problem. Other problems such as training managements in the same standard ways; suitable training duration, co-operation with factory, were not serious problem, they could be all solved. Pharmaceutical Technology training ways were improved; such as training system might be single system, selected by student's interest. The training place might be business they made the application, with faculty's prospect regulations in the appropriate period and duration, fulfill with virtual working atmosphere. And send the grading in time of student's accomplished. The factory agreed with training managed as a part of company's job experiment. But students had to do company's interview the same as job application. And it would be company's worker-data in the future employment. Virtual training might be product development research, which were some of student's project. Commercial-effaceable research might be future investment.

KEYWORDS : Clerkship Program, Department of Pharmaceutical Technology, Faculty of Pharmaceutical Science, general training, professional training